

Bruksela, dnia 12.2.2021 r.
C(2021) 1054 final

ANNEXES 1 to 4

ZAŁĄCZNIKI

do

zawiadomienia Komisji

**Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady „nie czyn poważnych szkód” na
podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i
Zwiększania Odporności**

ZAŁĄCZNIK I: Lista kontrolna dotycząca zasady „nie czyn poważnych szkód”

1. **Część 1 – Państwa członkowskie powinny przeanalizować sześć celów środowiskowych celem wyłonienia tych, które wymagają merytorycznej oceny. W przypadku każdego środka proszę wskazać, który spośród poniższych celów środowiskowych przewidzianych w art. 17 („Poważne szkody dla celów środowiskowych”) rozporządzenia w sprawie systematyki wiąże się z koniecznością poddania tego środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”:**

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu			
Adaptacja do zmian klimatu			
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich			
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling			
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola			
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów			

2. **Część 2 – Państwa członkowskie powinny przeprowadzić merytoryczną ocenę pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do tych celów środowiskowych, które tego wymagają. W odniesieniu do każdego środka proszę udzielić odpowiedzi na poniższe pytania w przypadku tych celów środowiskowych z części 1, które wymagają merytorycznej oceny:**

<i>Pytania</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie merytoryczne</i>
<i>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</i>		
<i>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek przyczyni się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny klimat i przewidywany przyszły klimat, na sam środek lub na ludność bądź na przyrodę lub aktywa?</i>		
<i>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</i> (i) <i>dobremu stanowi lub, dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</i> (ii) <i>dobremu stanowi środowiska wód morskich?</i>		
<i>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie</i>		

<p><i>powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</i></p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego¹ na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków² lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym³?</p>		
<p><i>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń⁴ do powietrza, wody lub gleby?</i></p>		
<p><i>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</i></p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu⁵ i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		

¹ Zasoby naturalne obejmują energię, materiały, metale, wodę, biomasę, powietrze i glebę.

² Nieefektywność można na przykład ograniczyć do minimum poprzez zwiększenie trwałości, możliwości naprawy, możliwości rozbudowy i możliwości ponownego zastosowania produktów lub poprzez znaczne ograniczenie zasobów za sprawą projektu i wyboru materiałów, ułatwienie nowego zastosowania, demontażu i dekonstrukcji, w szczególności celem zmniejszenia wykorzystania materiałów budowlanych i promowania ich ponownego użycia. Oprócz tego przejście na modele biznesowe oparte na zasadzie „produkt jako usługa” oraz łańcuchy wartości o obiegu zamkniętym w celu utrzymania najwyższego poziomu użyteczności i wartości produktów, komponentów i materiałów przez jak najdłuższy czas. Obejmuje to również znaczne ograniczenie zawartości substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach, w tym poprzez zastąpienie ich bezpieczniejszymi substancjami alternatywnymi. Ponadto obejmuje to znaczne ograniczenie odpadów żywnościowych na etapie produkcji, przetwarzania, wytwarzania lub dystrybucji żywności.

³ Więcej informacji na temat celu polegającego na przejściu na gospodarkę w obiegu zamkniętym znajduje się w motywie 27 rozporządzenia w sprawie systematyki.

⁴ Zanieczyszczenie oznacza substancję, wibrację, ciepło, hałas, światło lub inny czynnik zanieczyszczający występujący w powietrzu, wodzie lub glebie, który może być szkodliwy dla zdrowia ludzi lub dla środowiska.

⁵ Zgodnie z art. 2 pkt 16 rozporządzenia w sprawie systematyki „„dobry stan« oznacza, w odniesieniu do ekosystemu, że ekosystem jest w dobrym stanie fizycznym, chemicznym i biologicznym lub ma dobrą jakość fizyczną, chemiczną i biologiczną oraz ma zdolność do samoodtwarzania lub samoodnowy oraz w którym skład gatunkowy, struktura ekosystemu i funkcje ekologiczne są niezakłócone”.

ZAŁĄCZNIK II: Dowody potwierdzające merytoryczną ocenę pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w kontekście części 2 listy kontrolnej

W stosownych przypadkach przy przeprowadzaniu merytorycznej oceny pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do danego środka w kontekście części 2 listy kontrolnej (zob. sekcja 3) państwa członkowskie mogą skorzystać z poniższego (niewyczerpującego) wykazu dowodów potwierdzających. Komisja przekazuje ten wykaz celem ułatwienia indywidualnej oceny dokonywanej przez państwo członkowskie w ramach merytorycznej oceny w kontekście części 2 listy kontrolnej. Mimo że korzystanie z tego wykazu jest fakultatywne, państwa członkowskie mogą się do niego odnieść, aby określić rodzaj dowodu, który może służyć potwierdzeniu ich rozumowania mającego na celu ustalenie, że dany środek jest zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód”, uzupełniając w ten sposób pytania ogólne zawarte w części 2 listy kontrolnej.

Przekrojowe dowody potwierdzające

- Spełniono wymogi określone w odpowiedniej części **przepisów Unii dotyczących środowiska** (w szczególności ocen środowiskowych) i udzielono odpowiednich **pozwoleń/zezwoleń**.
- Środek zawiera elementy wymagające od przedsiębiorstw wdrożenia uznanego **systemu zarządzania środowiskowego**, takiego jak system ekozarządzania i audytu (lub zgodnego z normą ISO 14001 lub równoważnego), lub wykorzystywania lub produkowania towarów lub usług, którym przyznano **oznakowanie ekologiczne UE**⁶ lub inne oznakowanie ekologiczne typu I⁷.
- Środek dotyczy wdrożenia najlepszych praktyk środowiskowych lub osiągnięcia **kryteriów doskonałości** określonych w sektorowych dokumentach referencyjnych⁸ przyjętych na podstawie art. 46 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).
- W przypadku inwestycji publicznych środek jest zgodny z **kryteriami zielonych zamówień publicznych**⁹.
- W przypadku inwestycji infrastrukturalnych inwestycję **uodporniono na zmianę klimatu i zmiany środowiskowe**.

Łagodzenie zmian klimatu

- W przypadku **środka na obszarze nieobjętym wskaźnikami w ramach systemu handlu emisjami** środek ten jest kompatybilny z osiągnięciem celu polegającego na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz z celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.
- W przypadku **środka promującego elektryfikację** środek ten jest uzupełniony dowodami wykazującymi, że koszyk energetyczny jest w trakcie dekarbonizacji zgodnie z celami polegającymi na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. i 2050 r., i towarzyszy mu zwiększona zdolność w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

⁶ Program oznakowania ekologicznego UE ustanowiono rozporządzeniem (WE) nr 66/2010. Wykaz grup produktów, w odniesieniu do których ustanowiono kryteria dotyczące oznakowania ekologicznego UE, jest dostępny pod adresem: <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>

⁷ Oznakowania ekologiczne typu I określono w normie ISO 14024:2018.

⁸ Dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm

⁹ Komisja Europejska ustanowiła unijne kryteria zielonych zamówień publicznych w odniesieniu do dużej liczby grup produktów: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Adaptacja do zmian klimatu

- Przeprowadzono proporcjonalną **ocenę dotyczącą ryzyka zmiany klimatu**.
- Jeżeli wartość inwestycji przekracza 10 mln EUR, przeprowadzono lub zaplanowano **ocenę wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu**¹⁰ prowadzącą do ustalenia, oceny i wdrożenia odpowiednich środków w zakresie adaptacji.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich

- Określono i uregulowano ryzyko degradacji środowiska **związane z zachowywaniem jakości wody** i unikaniem deficytu wody zgodnie z wymogami przewidzianymi w ramowej dyrektywie wodnej i planie gospodarowania wodami w dorzeczu.
- W przypadku środka związanego ze **środowiskiem przybrzeżnym i morskim** środek ten w sposób trwały nie wyklucza osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego ani nie zagraża osiągnięciu takiego stanu, określonego w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej, na poziomie danego regionu lub podregionu morskiego lub w wodach morskich innych państw członkowskich.
- Środek nie wpływa w znaczący sposób na (i) **odnośne części wód** (ani nie uniemożliwia osiągnięcia dobrego stanu lub dobrego potencjału, zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej, przez konkretną część wód, z którą jest on związany, lub przez inne części wód w tym samym dorzeczu) lub (ii) **chronione siedliska i gatunki** bezpośrednio uzależnione od wody.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling

- Środek jest zgodny z właściwymi krajowymi i regionalnymi **planem gospodarki odpadami i programem zapobiegania powstawaniu odpadów** zgodnie z art. 28 dyrektywy 2008/98/WE zmienionej dyrektywą 2018/851/UE oraz, w stosownych przypadkach, właściwą krajową, regionalną lub lokalną strategią dotyczącą gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Środek jest zgodny z **zasadami zrównoważonych produktów oraz hierarchią postępowania z odpadami**, ze szczególnym uwzględnieniem **zapobiegania powstawaniu odpadów**.
- Środek zapewnia **zasobooszczędność** w przypadku głównych wykorzystanych zasobów. Wyeliminowano **nieefektywność**¹¹ w wykorzystaniu zasobów, w tym poprzez zapewnienie, aby produkty, budynki i aktywa były skutecznie wykorzystywane i charakteryzowały się trwałością.
- Środek zapewnia skuteczną i efektywną **selektywną zbiórkę odpadów u źródła** oraz przesyłanie frakcji posegregowanych u źródła do **przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu**.

Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola

- Środek jest zgodny z istniejącymi światowymi, krajowymi, regionalnymi lub lokalnymi **planami ograniczenia zanieczyszczeń**.

¹⁰ Państwa członkowskie zachęca się do skorzystania z wytycznych Komisji dotyczących sprawdzania zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do inwestycji w ramach programu InvestEU, w tym wytycznych dotyczących uodparniania infrastruktury na zmiany klimatu na lata 2021–2027. Państwom członkowskim przysługuje jednak prawo do stosowania własnych kryteriów i markerów przy kontroli zrównoważonego charakteru projektów, pod warunkiem że opierają się one na celach klimatycznych UE i znacząco przyczyniają się do osiągnięcia celów klimatycznych i środowiskowych w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/2088.

¹¹ Zob. przypis 2 w załączniku I do niniejszych wytycznych.

- Środek jest zgodny z właściwymi konkluzjami dotyczącymi **najlepszych dostępnych technik (BAT)** lub z **dokumentami referencyjnymi dotyczącymi najlepszych dostępnych technik (BREF)**¹² w danym sektorze.
- Wdrożone zostaną rozwiązania alternatywne dla **substancji niebezpiecznych**¹³.
- Środek jest zgodny ze **zrównoważonym stosowaniem środków ochrony roślin**¹⁴.
- Środek jest zgodny z najlepszymi praktykami w zakresie **zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe**¹⁵.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

- Środek jest zgodny z **hierarchią minimalizowania**¹⁶ i innymi odpowiednimi wymogami przewidzianymi w dyrektywie siedliskowej i dyrektywie ptasiej.
- Przeprowadzono **ocenę oddziaływania na środowisko** i wdrożono wnioski z tej oceny.

¹² Rodzaj dowodów potwierdzających ma zastosowanie do działalności objętych zakresem dyrektywy 2010/75/UE („dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych”). Wykaz dostępnych konkluzji dotyczących BAT i dokumentów BREF jest dostępny pod adresem: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

¹³ Kwestia ta jest związana z zapobieganiem zanieczyszczeniu wynikającemu z działalności przemysłowej i z jego kontrolą. W art. 3 ust. 18 dyrektywy 2010/75/UE („dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych”, „IED”) „substancje stwarzające zagrożenie” zdefiniowano jako: „substancje lub mieszaniny określone w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin”. Dodatkowo art. 58 IED stanowi: „Substancje lub mieszaniny, które z uwagi na swoją zawartość lotnych związków organicznych zaklasyfikowano jako rakotwórcze, mutagenne lub działające szkodliwie na rozrodczość zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008, i którym w związku z tym zostały przypisane lub które powinny być oznaczone zwrotami wskazującymi rodzaj zagrożenia H340, H350, H350i, H360D lub H360F, w jak najszerszym zakresie zastępuje się mniej szkodliwymi substancjami lub mieszaninami w możliwie najkrótszym czasie”.

¹⁴ Jak określono w dyrektywie 2009/128/WE w sprawie zrównoważonego stosowania.

¹⁵ Konkluzje Rady w sprawie dalszych kroków, by UE stała się obszarem najlepszych praktyk w zakresie zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (2019/C 214/01).

¹⁶ Zgodnie z wytycznymi metodycznymi dotyczącymi przepisów art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG.

ZAŁĄCZNIK III: Szczególne warunki dotyczące zgodności z celem w zakresie łagodzenia zmian klimatu w myśl zasady „nie czyn poważnych szkód” w ramach RRF w odniesieniu do środków związanych z produkcją energii elektrycznej i ciepła, a także powiązanej infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, z wykorzystaniem gazu ziemnego

- Wsparcia na rzecz środków związanych z **produkcją energii elektrycznej lub ciepła opartą na gazie ziemnym** można wyjątkowo udzielać – na podstawie analizy konkretnego przypadku – w państwach członkowskich zmagających się ze znacznymi wyzwaniem przy odchodzeniu od wysokoemisyjnych źródeł energii, pod warunkiem że wsparcie to przyczyni się do osiągnięcia unijnych celów dotyczących obniżenia emisyjności na 2030 r. i 2050 r., oraz jeżeli:
 - środki te są związane z przyszłościową, elastyczną i skuteczną produkcją energii elektrycznej opartą na gazie lub skojarzoną gospodarką energetyczną opartą na gazie, w przypadku których emisje gazów cieplarnianych wynoszą poniżej 250 gCO₂/kWh przez cały ekonomiczny okres eksploatacji zakładu;
 - lub
 - środki te są związane z przyszłościową, elastyczną i skuteczną produkcją energii elektrycznej opartą na gazie lub skojarzoną gospodarką energetyczną opartą na gazie, w przypadku których umożliwiono wykorzystanie odnawialnych i niskoemisyjnych gazów oraz:
 - RRP obejmuje wiarygodne plany lub zobowiązania dotyczące zwiększenia wykorzystania gazów odnawialnych i niskoemisyjnych; oraz
 - środki te prowadzą do jednoczesnego zamknięcia znacznie bardziej wysokoemisyjnej elektrowni lub ciepłowni (np. wykorzystującej węgiel kamienny, węgiel brunatny lub ropę) o co najmniej takiej samej wydajności, skutkującego znaczącym obniżeniem emisji gazów cieplarnianych; oraz
 - w przypadku tych środków państwa członkowskie mogą wykazać, że posiadają wiarygodny plan zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, umożliwiający zbliżenie się do osiągnięcia ich celu dotyczącego odnawialnych źródeł energii na 2030 r.; oraz
 - w odniesieniu do tych środków RRP zawiera konkretne reformy i inwestycje mające na celu zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii.
- Wsparcia na rzecz środków związanych z **zakładami produkcyjnymi opartymi na gazie ziemnym w systemie ciepłowniczym i chłodniczym** można wyjątkowo udzielać, jeżeli zakład spełnia wymogi dotyczące „efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych” (o których mowa w art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE) oraz warunki dotyczące produkcji ciepła/energii elektrycznej opartej na gazie ziemnym, które opisano w punktorze pierwszym niniejszego załącznika.
- Wsparcia na rzecz środków związanych z **systemami ciepłowniczymi i chłodniczymi, które pozyskują ciepło/chłód z zakładów wykorzystujących gaz ziemny** można wyjątkowo udzielać, jeżeli:
 - stanowią one część „efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych” (o których mowa w art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE) pozyskujących ciepło/chłód z istniejących zakładów spełniających warunki dotyczące produkcji ciepła/energii elektrycznej opartej na gazie ziemnym, które opisano w punktorze pierwszym;
 - lub
 - inwestycje w zakład produkujący ciepło/energię elektryczną rozpoczynają się w terminie trzech lat od modernizacji sieci, mają na celu zapewnienie efektywności całego systemu (zgodnie z definicją w art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE) i spełniają warunki dotyczące produkcji ciepła/energii elektrycznej opartej na gazie ziemnym, które opisano w punktorze pierwszym.

- Wsparcie na rzecz środków związanych z **infrastrukturą przesyłu i dystrybucji paliw gazowych** jest możliwe, jeżeli w chwili budowy taka infrastruktura umożliwi transport (lub przechowywanie) gazów odnawialnych i niskoemisyjnych.
- Wsparcia na rzecz środków związanych z **kotłami i układami ogrzewania (oraz powiązaną infrastrukturą dystrybucyjną) opartymi na gazie ziemnym** można wyjątkowo udzielać – na podstawie analizy konkretnego przypadku – jeżeli:
 - środki te są albo zgodne z art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2017/1369 ustanawiającego ramy etykietowania energetycznego¹⁷, albo instaluje się je w budynkach stanowiących część szerszej zakrojonego programu wspierania efektywności energetycznej lub renowacji budynków, zgodnie z długoterminowymi strategiami renowacji przewidzianymi w dyrektywie w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, co prowadzi do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej budynku; oraz
 - środki te prowadzą do znacznego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych; oraz
 - środki te prowadzą do znacznej poprawy środowiska (głównie ze względu na ograniczenie zanieczyszczeń) oraz zdrowia publicznego, w szczególności na obszarach, na których unijne normy jakości powietrza określone w dyrektywie 2008/50/UE są przekroczone lub mogą zostać przekroczone, np. za sprawą wymiany układów ogrzewania i kotłów wykorzystujących węgiel kamienny lub ropę.

¹⁷ Art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2017/1369 ustanawiającego ramy etykietowania energetycznego stanowi, że zachęty te przewidziane przez państwa członkowskie dotyczą najwyższych dwu istotnie liczących klas efektywności energetycznej lub klas wyższych, określonych w tym akcie delegowanym. W przypadku ogrzewaczy pomieszczeń i podgrzewaczy wody produkty wykorzystujące paliwa kopalne zazwyczaj nie należą do tych klas, z ewentualnym wyjątkiem produktów mikrokogeneracyjnych wykorzystujących gaz.

ZALĄCZNIK IV: Opracowane przykłady przeprowadzenia oceny pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”

Niniejszy rozdział zawiera opracowane przykłady hipotetycznych środków oraz elementy ogólne, które mogą stanowić część oceny pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”, z wykorzystaniem dwóch etapów z listy kontrolnej opisanej w sekcji 3. Przykłady te przedstawia się bez uszczerbku dla poziomu szczegółowości lub treści wymaganych w opisie środka oraz dla rzeczywistej oceny zasady „nie czyn poważnych szkód” przeprowadzanej w ramach RRP. Ocena zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”, która będzie ostatecznie wymagana, zależy od charakteru i właściwości każdego środka i na potrzeby niniejszego dokumentu nie da się jej wyczerpująco opisać.

Przykład 1: Środki zwiększające efektywność energetyczną w istniejących budynkach, w tym wymiana układów ogrzewania i systemów chłodzenia

Opis środka

Inwestycje w szeroko zakrojony program renowacji budynków pod kątem zwiększenia efektywności energetycznej prowadzące do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej budynku, mające na celu renowację istniejącego zasobu nieruchomości mieszkalnych poprzez szereg środków wspierających efektywność energetyczną, w tym izolację, efektywne energetycznie okna, wymianę układów ogrzewania i systemów chłodzenia, dachy zielone oraz instalację urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych (np. słonecznych paneli fotowoltaicznych).

Część 1 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody, ponieważ nie instaluje się żadnej armatury ani żadnych urządzeń zużywających wodę.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Program renowacji budynków nie dotyczy budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej lub w ich pobliżu (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).

Część 2 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p><i>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</i></p>	X	<p>Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 025 w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40 %.</p> <p>Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budynek nie jest przeznaczony do wydobywania, przechowywania, transportu ani wytwarzania paliw kopalnych. - program renowacji może potencjalnie zmniejszyć zużycie energii, zwiększyć efektywność energetyczną, prowadząc do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej przedmiotowych budynków, oraz znacznie ograniczyć emisje gazów cieplarnianych (zob. specyfikacje środka na stronie X RRP oraz specyfikacje w następnym punkcie poniżej). W związku z tym przyczyni się on do osiągnięcia krajowego celu w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej w skali roku, określonego zgodnie z dyrektywą w sprawie efektywności energetycznej (2012/27/UE) i ustalonym na poziomie krajowym wkładem w wykonanie porozumienia klimatycznego z Paryża; - środek ten doprowadzi do znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, tj. szacunkowo XX kt emisji gazów cieplarnianych rocznie, co odpowiada X % krajowych emisji gazów cieplarnianych z sektora mieszkaniowego (zob. analiza na stronie X w RRP); - program renowacji obejmie między innymi wymianę układów grzewczych opartych na węglu kamiennym/ropie na gazowe kotły kondensacyjne: <ul style="list-style-type: none"> o kotły te odpowiadają klasie A, która plasuje się niżej niż dwie najwyższe, charakteryzujące się dużą liczebnością klasy efektywności energetycznej w tym państwie członkowskim. Rozważano mniej emisyjne i bardziej efektywne rozwiązania alternatywne (zwłaszcza pompy ciepła klasy A++ i A+), lecz ze względu na architekturę budynków objętych programem nie można zainstalować zwykłych pomp ciepła, a gazowe kotły kondensacyjne klasy A są najbardziej wydajnym spośród technologicznie wykonalnych rozwiązań alternatywnych; o ponadto inwestycje w gazowe kotły kondensacyjne stanowią część szerszej zakrojonego programu renowacji budynków pod kątem zwiększenia efektywności energetycznej, zgodnie z długoterminowymi strategiami renowacji przewidzianymi w dyrektywie w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, i prowadzą do znacznej poprawy charakterystyki energetycznej budynku; o Oprócz instalacji tych kotłów środek obejmuje także instalację słonecznych paneli fotowoltaicznych w ramach wspomnianych renowacji budynków; - aby nie utrudniać wprowadzania alternatywnych rozwiązań niskoemisyjnych, w szczególności pomp ciepła, w całym państwie członkowskim, reforma X tego komponentu (zob. strona Y RRP) doprowadzi do przeglądu względnych cen paliw.
<p><i>Adaptacja do zmian klimatu. Czy oczekuje się, że środek przyczyni się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny klimat i przewidywany przyszły klimat, na sam środek lub na ludność bądź na przyrodę lub aktywa?</i></p>	X	<p>W ramach analizy narażenia obejmującej obecny i przyszły klimat przeprowadzono ocenę fizycznych zagrożeń klimatycznych, które mogłyby być istotne dla tego środka, i stwierdzono, że budynki w strefie klimatycznej objętej środkiem będą narażone na fale upałów. W ramach środka operatorów zobowiązano do zapewnienia, aby systemy techniczne budynków poddawanych renowacji były zoptymalizowane, aby zagwarantować ich mieszkańcom komfort cieplny nawet przy ekstremalnych temperaturach. Brak więc dowodów na to, że bezpośrednie i najistotniejsze pośrednie skutki środka wywierają istotnie niekorzystny wpływ na ten cel środowiskowy w perspektywie całego jego cyklu życia.</p>
<p><i>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</i></p> <p>(i) prowadzi do znacznego</p>	X	<p>W ramach środka operatorów odpowiedzialnych za renowację budynków zobowiązano do zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów z budowy i rozbiórki (poza naturalnie występującymi materiałami, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) powstałych na placu budowy nadawało się do ponownego użycia, recyklingu i poddania innej metodzie odzysku materiałów, uwzględniając operacje wypełniania wyrobisk przy</p>

<p>zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków, lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		<p>wykorzystaniu odpadów zamiast innych materiałów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami oraz unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki.</p> <p>Środek obejmuje specyfikacje techniczne dla urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, które można instalować, dotyczące ich trwałości, możliwości naprawy i zdolności do recyklingu, jak określono na stronie X RRP. W szczególności operatorzy ograniczą wytwarzanie odpadów w ramach procesów powiązanych z budową i rozbiórką zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. Projekty budynków i techniki budowlane będą wspierać obieg zamknięty, a w szczególności wykazywać, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm dotyczących oceny możliwości demontażu lub przystosowalności budynków, że zaprojektowano je z myślą o większej zasobooszczędności, przystosowalności, elastyczności i możliwości demontażu w celu umożliwienia ponownego użycia i recyklingu.</p>
<p><i>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:</i> Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	<p>X</p>	<p>Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - W szczególności wymiana olejowych systemów grzewczych doprowadzi do znacznego ograniczenia emisji do powietrza, a w konsekwencji do poprawy zdrowia publicznego na obszarze, na którym normy jakości powietrza UE określone w dyrektywie 2008/50/UE są przekroczone lub mogą zostać przekroczone. - Jak opisano w uzasadnieniu celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu, rozważano rozwiązania, które miałyby mniejszy wpływ, ale nie są one technologicznie wykonalne w kontekście tego programu. Ponadto przewidywany średni okres użytkowania kotłów, które mają zostać zainstalowane, wynosi 12 lat. - Operatorzy przeprowadzający renowację są zobowiązani do zapewnienia, aby elementy budynków i materiały użyte do renowacji budynków nie zawierały azbestu ani substancji stanowiących bardzo duże zagrożenie określonych na podstawie wykazu substancji podlegających procedurze udzielania zezwoleń zawartego w załączniku XIV do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006. - Operatorzy przeprowadzający renowację są zobowiązani do zapewnienia, aby elementy budynków i materiały użyte do renowacji budynków, z którymi mogą mieć kontakt użytkownicy, emitowały mniej niż 0,06 mg formaldehydu na m³ materiału lub elementu oraz mniej niż 0,001 mg rakotwórczych lotnych związków organicznych kategorii 1A i 1B na m³ materiału lub elementu, w badaniu przeprowadzonym zgodnie z CEN/TS 16516 i ISO 16000-3 lub innymi porównywalnymi znormalizowanymi warunkami badania i metodą oznaczania. - Zostaną wprowadzone środki służące zmniejszeniu emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac remontowych, jak opisano na stronie X RRP.

Przykład 2: Gospodarowanie odpadami (przetwarzanie odpadów z budowy i rozbiórki)

Opis środka

Środek ten jest inwestycją mającą na celu wsparcie budowy zakładów recyklingu odpadów z budowy i rozbiórki. Dokładniej rzecz ujmując, zakłady te sortują i przetwarzają selektywnie zebrane strumienie odpadów innych niż niebezpieczne i stałe, w tym z komponentu renowacji budynków w ramach RRP. Zakłady te prowadzą recykling odpadów innych niż niebezpieczne i stałych na surowce wtórne, wykorzystując proces mechanicznego przetwarzania. Celem środka jest przekształcenie ponad 50 % (wagowo) przetworzonych, selektywnie zebranych odpadów innych niż

niebezpieczne i stałe w surowce wtórne, które nadają się do zastąpienia pierwotnych materiałów budowlanych.

Część I listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 045bis w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100 %, ponieważ specyfikacje techniczne wsparcia dla zakładów recyklingu są uzależnione od osiągnięcia współczynnika konwersji na poziomie 50 %. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody. Zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE na etapie kontroli podlegania ocenie oddziaływania na środowisko (OOS) stwierdzono, że nie oczekuje się znaczących skutków. Miejsca, w których będą składowane odpady z budowy i rozbiórki w oczekiwaniu na przetworzenie, będą musiały być przykryte, a przenikaniem wody w głąb gleby na miejscu będzie się zarządzać, aby uniknąć sytuacji, w której w przypadku deszczu zanieczyszczenia z przetworzonych odpadów mogą zostać splukane do lokalnej warstwy wodonośnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 045bis w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem środowiskowym na poziomie 100 %, ponieważ specyfikacje techniczne wsparcia dla zakładów recyklingu są uzależnione od osiągnięcia współczynnika konwersji na poziomie 50 %. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu polegającego na przejściu na gospodarkę w obiegu zamkniętym. Środek jest zgodny z [krajowym/regionalnym/lokalnym] planem gospodarki odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE na etapie kontroli podlegania ocenie oddziaływania na środowisko (OOS) stwierdzono, że nie oczekuje się znaczących skutków na podstawie środków wprowadzonych w celu zmniejszenia emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń w trakcie budowy i eksploatacji zakładu recyklingu (sortowanie i unieszkodliwianie odpadów). Zakłady wspierane w ramach środka stosują najlepsze dostępne techniki opisane w dokumencie referencyjnym dotyczącym najlepszych dostępnych technik (BREF) przetwarzania odpadów. Środki wprowadzone w celu zmniejszenia emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas robót budowlanych opisano na stronie X RRP.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Operacja nie jest prowadzona na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej ani w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, miejsc światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE i dyrektywą 92/43/EWG na etapie kontroli podlegania ocenie oddziaływania na środowisko (OOS) stwierdzono, że nie oczekuje się znaczących

			skutków.
--	--	--	----------

Część 2 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

<i>Pytania</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie merytoryczne</i>
<i>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek przyczyni się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny klimat i przewidywany przyszły klimat, na sam środek lub na ludność bądź na przyrodę lub aktywa?</i>	X	Ponieważ środek dotyczy dwóch zakładów budowanych w pobliżu obszarów zagrożonych powodzią, a oczekiwany okres użytkowania zakładów przekracza 10 lat, przeprowadzono rzetelną ocenę dotyczącą ryzyka zmiany klimatu i ocenę wrażliwości na zmiany klimatu, opierając się na najnowocześniejszych prognozach klimatycznych o wysokiej rozdzielczości obejmujących szereg przyszłych scenariuszy zgodnie z przewidywanym okresem użytkowania zakładów. Wyniki tej oceny zostały wzięte pod uwagę przy opracowywaniu środka (zob. strona X w RRP). Ponadto w ramach środka na operatorów nałożono obowiązek opracowania planu wdrażania rozwiązań w zakresie adaptacji służących ograniczeniu materialnych, fizycznych zagrożeń klimatycznych dla zakładów recyklingu (zob. strona X w RRP). Obowiązek ten obejmuje również wymóg, zgodnie z którym rozwiązania w zakresie adaptacji nie mogą wywierać niekorzystnego wpływu na działalność w zakresie adaptacji ani na poziom odporności na fizyczne zagrożenia klimatyczne innych osób, przyrody, aktywów oraz innej działalności gospodarczej i muszą być spójne z działaniami w zakresie adaptacji podejmowanymi na szczeblu lokalnym, sektorowym, regionalnym lub krajowym.

Przykład 3: Spalarnia odpadów (przykład braku zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”)

Opis środka

Środek ten jest inwestycją mającą na celu wsparcie budowy nowych spalarni odpadów mających zwiększyć istniejące zdolności w kraju. Celem środka jest zmniejszenie składowania stałych odpadów komunalnych innych niż niebezpieczne oraz wytwarzanie energii poprzez spalanie odpadów (przetwarzanie odpadów w energię).

Część 1 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Tak</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	W tym konkretnym przypadku działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Istnieją dowody wskazujące na to, że środek nie doprowadzi do ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody zgodnie z ramową dyrektywą wodną (2000/60/WE). Zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE na etapie kontroli podlegania ocenie oddziaływania na środowisko (OOS) stwierdzono, że nie oczekuje się znaczących skutków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Część 2 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyni poważnych szkód”

Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p><i>Łagodzenie zmian klimatu:</i> Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>	X	<p>Zakłady wspierane w ramach środka zmierzają do zminimalizowania emisji CO₂ pochodzenia kopalnego. Zapewniono to przez spalanie wyłącznie biomasy (a nie materiału kopalnego). Znajduje to uzasadnienie (zob. strona X w RRP) w odnośnych celach powiązanych z komponentem Y i zostało w tych celach uwzględnione.</p> <p>W każdym zakładzie istnieje plan monitorowania ucieczki emisji gazów cieplarnianych, w szczególności ze składowanych odpadów, które mają zostać przetworzone, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze środka na stronie X w RRP.</p>
<p><i>Adaptacja do zmian klimatu:</i> Czy oczekuje się, że środek przyczyni się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny klimat i przewidywany przyszły klimat, na sam środek lub na ludność bądź na przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p>Ponieważ wspomniane trzy spalarnie odpadów, które mają być wspierane w ramach środka, znajdują się na obszarach narażonych na występowanie osuwisk, a oczekiwany okres użytkowania obiektów wynosi 25–30 lat, przeprowadzono rzetelną ocenę dotyczącą ryzyka zmiany klimatu i ocenę wrażliwości na zmiany klimatu, opierając się na najnowocześniejszych prognozach klimatycznych o wysokiej rozdzielczości obejmujących szereg przyszłych scenariuszy zgodnie z przewidywanym okresem użytkowania obiektów. Wyniki tej oceny zostały wzięte pod uwagę przy opracowywaniu środka (zob. strona X w RRP).</p> <p>Ponadto w ramach środka na operatorów nałożono obowiązek opracowania planu wdrażania rozwiązań w zakresie adaptacji służących ograniczeniu materialnych, fizycznych zagrożeń klimatycznych dla spalarni odpadów (zob. strona X w RRP). Obowiązek ten obejmuje również wymóg, zgodnie z którym rozwiązania w zakresie adaptacji nie mogą wywierać niekorzystnego wpływu na działalność w zakresie adaptacji ani na poziom odporności na fizyczne zagrożenia klimatyczne innych osób, przyrody, aktywów oraz innej działalności gospodarczej i muszą być spójne z działaniami w zakresie adaptacji podejmowanymi na szczeblu lokalnym, sektorowym, regionalnym lub krajowym.</p>
<p><i>Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling:</i> Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków, lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	<p>Przykład braku zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”</p>	<p><i>Chociaż celem tego środka jest wycofanie, między innymi, palnych odpadów nienadających się do recyklingu ze składowisk, Komisja prawdopodobnie uznałaby, że środek ten spowoduje znacznie zwiększenie lub „doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu” z następujących powodów.</i></p> <p><i>Budowa nowych spalarni odpadów w celu zwiększenia obecnej zdolności spalania w kraju prowadzi do znacznego wzrostu spalania odpadów, które nie należą do kategorii odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu. W związku z tym stanowi bezpośrednie naruszenie art. 17 ust. 1 lit. d) ppkt (ii) („Poważne szkody dla celów środowiskowych”) rozporządzenia w sprawie systematyki.</i></p> <p><i>Środek ten utrudnia rozwój i wdrażanie dostępnych rozwiązań alternatywnych o niewielkim wpływie na środowisko, które charakteryzują się wyższymi poziomami efektywności środowiskowej (np. ponowne użycie, recykling), i może prowadzić do uzależnienia od zasobów o dużym oddziaływaniu na środowisko, biorąc pod uwagę ich okres użytkowania i zdolności. Jako surowiec mogą być wykorzystywane znaczne ilości odpadów innych niż niebezpieczne (zarówno nadających się, jak i nienadających się do recyklingu), utrudniając tym samym, jeśli chodzi o odpady nadające się do recyklingu, przetwarzanie znajdujące się wyżej w hierarchii postępowania</i></p>

		z odpadami, w tym recykling. Zagroziłoby to osiągnięciu celów w zakresie recyklingu na poziomie krajowym/regionalnym oraz realizacji krajowego/regionalnego/lokalnego planu gospodarki odpadami przyjętego zgodnie ze zmienioną dyrektywą ramową w sprawie odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	W ramach środka wymaga się, aby wspierane obiekty stosowały najlepsze dostępne techniki określone w konkluzjach dotyczących BAT w odniesieniu do spalania odpadów (decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/2010). Zapewniono to dzięki strukturze środka (zob. strona X w RRP). Obiekty wspierane w ramach tego działania uzyskały odpowiednią decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach i obejmują łagodzenie i monitorowanie wpływu na środowisko, na podstawie środków wprowadzonych w celu zmniejszenia i kontroli poziomu emisji hałasu, pyłu i innych zanieczyszczeń podczas budowy, prac konserwacyjnych i eksploatacji (zob. strona X w RRP).
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Ocenę oddziaływania na środowisko (OOS) lub kontrolę podlegania OOS przeprowadzono zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, a wymagane środki łagodzące służące ochronie środowiska wdrożono/zostaną wdrożone i odzwierciedlono w celach pośrednich i końcowych środka X w komponencie Y (zob. strona X w RRP). Spalarnie nie będą zlokalizowane na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, miejsc światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).

Przykład 4: Infrastruktura transportowa (drogi)

Opis środka

Środek ten obejmowałby inwestycje w ramach dwóch podśrodków:

- budowa stanowiącej część sieci bazowej nowej autostrady, której celem jest (i) lepsze połączenie regionu oddalonego państwa członkowskiego z resztą kraju oraz (ii) poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych (jeden punkt ładowania na dziesięć pojazdów) i punktów tankowania wodoru (jeden punkt tankowania na X km) wzdłuż nowej autostrady.

Część I listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”		Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	Budowa nowej autostrady	X		
	Budowa infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania		X	Ten podśrodek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 077 w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100 %. Ponadto infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania wodoru (która będzie oparta na zielonym wodorze produkowanym przez elektrolizery) promuje elektryfikację i jako taka może być uważana za

			inwestycję niezbędną do umożliwienia transformacji w kierunku efektywnej gospodarki neutralnej dla klimatu. Uzasadnienie i dowody na zwiększenie zdolności w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych na poziomie krajowym przedstawiono w komponencie X, strony Y-Z RRP.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Część 2 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyń poważnych szkód”

<i>Pytania</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie merytoryczne</i>
<i>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</i>	X	<p><i>(Tylko w odniesieniu do podśrodka dotyczącego budowy nowej autostrady)</i></p> <p>Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, ponieważ nowa autostrada stanowi jeden z elementów kompleksowego planu w zakresie transportu¹⁸, którego celem jest dekarbonizacja transportu zgodnie z celami klimatycznymi na 2030 r. i 2050 r. Wynika to w szczególności z następujących środków wspierających:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powiązanie inwestycji drogowych z infrastrukturą ładowania pojazdów elektrycznych i infrastrukturą tankowania wodoru; - reforma X (strony Y–Z) przedmiotowego komponentu wprowadzająca system opłat drogowych z tytułu użytkowania tych i innych dróg; - reforma Y (strony Y–Z) przedmiotowego komponentu zwiększająca opodatkowanie paliw konwencjonalnych; - reforma Z (strony Y–Z) przedmiotowego komponentu wprowadzająca zachęty do zakupu pojazdów bezemisyjnych - oraz środki XX i XY (strony Y–Z) w ramach przedmiotowego komponentu wspierające przesunięcie międzygałęziowe na rzecz kolei lub śródlądowych dróg wodnych.
<i>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek przyczyni się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny klimat i przewidywany przyszły klimat, na sam środek lub na ludność bądź na przyrodę lub aktywa?</i>	X	<p>Ponieważ środek dotyczy budowy drogi i powiązanej infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania na obszarze podatnym na stres termiczny i wahań temperatury, a oczekiwany okres użytkowania aktywów przekracza 10 lat, przeprowadzono ocenę dotyczącą ryzyka zmiany klimatu i ocenę wrażliwości na zmiany klimatu, opierając się na prognozach klimatycznych obejmujących szereg przyszłych scenariuszy zgodnie z przewidywanym okresem użytkowania obiektów. Przeprowadzono w szczególności analizę zagrożenia powodziowego i zidentyfikowano dwa segmenty, w przypadku których konieczne będzie wdrożenie określonego rozwiązania w zakresie adaptacji. Szczególną uwagę zwrócono na wrażliwe elementy, takie jak mosty i tunele. Wyniki tej oceny zostały wzięte pod uwagę przy opracowywaniu</p>

¹⁸ Lub, wobec braku kompleksowego planu w zakresie zrównoważonego transportu, wyniki konkretnej oceny kosztów i korzyści przeprowadzonej na poziomie projektu świadczą o tym, że projekt sam w sobie doprowadzi do obniżenia/nie doprowadzi do zwiększenia emisji gazów cieplarnianych przez cały swój cykl życia.

		<p>środka (zob. strona X w RRP).</p> <p>Ponadto w ramach środka na operatorów nałożono obowiązek opracowania planu wdrażania rozwiązań w zakresie adaptacji służących ograniczeniu materialnych, fizycznych zagrożeń klimatycznych dla dróg i powiązanej z nimi infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania (zob. strona X w RRP). Obowiązek ten obejmuje również wymóg, zgodnie z którym rozwiązania w zakresie adaptacji nie mogą wywierać niekorzystnego wpływu na działalność w zakresie adaptacji ani na poziom odporności na fizyczne zagrożenia klimatyczne innych osób, przyrody, aktywów oraz innej działalności gospodarczej i muszą być spójne z działaniami w zakresie adaptacji podejmowanymi na szczeblu lokalnym, sektorowym, regionalnym lub krajowym.</p>
<p><i>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich:</i> Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>W kwestii budowy drogi i instalacji powiązanej z nią infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko (OOS) zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE. W celu ochrony środowiska zostaną podjęte wymagane działania służące łagodzeniu zmiany klimatu, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze środka (zob. strona X w RRP). W OOS przedstawiono wyniki oceny wpływu na stan wód przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE oraz zidentyfikowano czynniki ryzyka, do których odniesiono się przy opracowywaniu środka (zob. strona X w RRP).</p> <p>Stwierdzono i wyeliminowano ryzyko degradacji środowiska związane z zachowaniem jakości wody i unikaniem deficytu wody zgodnie z wymogami określonymi w dyrektywie 2000/60/WE (ramowa dyrektywa wodna) i z planem gospodarowania wodami w dorzeczu opracowanym z myślą o ewentualnie zagrożonej części wody lub zagrożonych częściach wody w porozumieniu z odnośnymi zainteresowanymi podmiotami (zob. strona X w RRP)</p>
<p><i>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling:</i> Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków, lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>W ramach środka operatorów odpowiedzialnych za budowę drogi zobowiązano do zapewnienia, aby co najmniej 70 % (wagowo) innych niż niebezpieczne odpadów z budowy i rozbiórki powstałych w trakcie budowy drogi i powiązanej infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania (poza naturalnie występującymi materiałami zdefiniowanymi w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją Komisji 2000/532/WE) powstałych na placu budowy nadawało się do ponownego użycia, recyklingu i poddania innej metodzie odzysku materiałów, uwzględniając operacje wypełniania wyrobisk przy wykorzystaniu odpadów zamiast innych materiałów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami oraz unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki.</p> <p>Operatorzy ograniczą wytwarzanie odpadów w trakcie budowy, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki, a także biorąc pod uwagę najlepsze dostępne techniki, oraz usprawnią proces ponownego używania materiałów i poddawania ich wysokiej jakości recyklingowi dzięki ich selektywnemu usuwaniu za pomocą dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy.</p>
<p><i>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:</i> Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, ponieważ stanowi jeden z elementów kompleksowego planu transportu i jest zgodny z krajowym programem ograniczania zanieczyszczenia powietrza. Wynika to w szczególności z następujących środków wspierających:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powiązanie inwestycji drogowych z infrastrukturą ładowania pojazdów elektrycznych i infrastrukturą tankowania wodoru; - reforma X (strony Y–Z) przedmiotowego komponentu wprowadzająca

		<p>system opłat drogowych z tytułu użytkowania tych i innych dróg;</p> <ul style="list-style-type: none"> - reforma Y (strony Y–Z) przedmiotowego komponentu zwiększająca opodatkowanie paliw konwencjonalnych; - reforma Z (strony Y–Z) przedmiotowego komponentu wprowadzająca zachęty do zakupu pojazdów bezemisyjnych - oraz środki XX i XY (strony Y–Z) w ramach przedmiotowego komponentu wspierające przesunięcie międzygałęziowe na rzecz kolei lub śródlądowych dróg wodnych. <p>Ponadto hałas i wibracje powstające w trakcie użytkowania drogi i powiązanej infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania zostaną ograniczone dzięki wprowadzeniu ścian dźwiękochłonnych spełniających wymogi ustanowione w dyrektywie 2002/49/WE.</p>
<p><i>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów:</i> Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>W kwestii budowy drogi i powiązanej z nią infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE oraz dyrektywą 92/43/EWG. Wymagane działania służące ograniczeniu zjawiska rozdrabniania i degradacji gruntów, w szczególności tworzenie korytarzy ekologicznych i wdrażanie innych środków w zakresie łączności ekologicznej, a także odnośnie znajdujące się pod ochroną gatunki zwierząt wymienione w załączniku IV do dyrektywy 92/43/WE, opierały się na wyznaczonych celach ochronnych i zostały podjęte, co znalazło odzwierciedlenie w strukturze środka (zob. strona X w RRP).</p>

Przykład 5: Program złomowania samochodów (przykład braku zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”)

Opis środka

Przedmiotowy środek to system złomowania opracowany na potrzeby zastępowania aktualnie wykorzystywanych samochodów napędzanych silnikami spalinowymi wewnętrznego spalania bardziej wydajnymi samochodami, w których również wykorzystuje się proces spalania wewnętrznego (tj. spalania oleju napędowego lub benzyny). Zachęta przyjmuje postać jednolitej dotacji za każdy ze złomowany i pozyskany samochód, ale może również przybrać bardziej wyrafinowaną formę (ulga podatkowa).

Celem środka jest zastąpienie starszych pojazdów wytwarzających większą ilość zanieczyszczeń ich nowszymi, a przez to mniej zanieczyszczającymi, odpowiednikami. Na potrzeby omawianego przykładu przyjmuje się założenie, że wspomniany program wiąże się wyłącznie z koniecznością przejścia na korzystanie z nowej generacji produktu bazującego na tej samej technologii (na przykład kolejnej poziom klasy emisji EURO).

Część I listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyń poważnych szkód”

<i>Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”</i>	Tak	Nie	<i>Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”</i>
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.

Część 2 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

<i>Pytania</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie merytoryczne</i>
<i>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</i>	<i>Przykład braku zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”</i>	<i>Samochody napędzane silnikami spalinowymi generują emisje CO₂ (i emisje cząstek stałych, emisje NO, emisje lotnych związków organicznych oraz emisje różnych innych niebezpiecznych zanieczyszczeń powietrza, uwzględniając benzen). Jeżeli chodzi o łagodzenie zmian klimatu, pozyskanie nowych samochodów (i zastąpienie starych modeli) doprowadziłoby do ograniczenia emisji, ale nadal prowadziłoby do powstania znacznych emisji gazów cieplarnianych (średni poziom emisji CO₂ generowanych przez nowe samochody osobowe rejestrowane w UE i w Islandii zmierzony w badaniach laboratoryjnych wynosił w 2018 r. 120,8 gramów CO₂ na kilometr). Komisja prawdopodobnie odrzuci argument, że samochody nowej generacji napędzane olejem napędowym lub benzyną stanowią najlepsze rozwiązanie alternatywne dostępne w sektorze i dlatego inwestycja nie narusza zasady „nie czyn poważnych szkód”, ponieważ. Samochody elektryczne są znacznie lepszą alternatywą w sektorze, jeżeli chodzi o łagodzenie zmian klimatu, i charakteryzują się wyższą efektywnością środowiskową (tj. niższymi poziomami emisji w cyklu życia). Dlatego też Komisja prawdopodobnie uznałaby, że przedmiotowy program złomowania mógłby poważnie zaszkodzić działaniom w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu.</i>
<i>Gospodarka o obiegu zamkniętym i gospodarowanie odpadami: Czy oczekuje się, że środek:</i> (i) <i>doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</i> (ii) <i>doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą</i>	X	<i>Przyjęto środki służące zarządzaniu odpadami zarówno na etapie użytkowania floty (konserwacja), jak i po zakończeniu jej przydatności do użycia, m.in. poprzez ponowne używanie baterii i elektroniki oraz poddawanie ich recyklingowi (w szczególności pod kątem zawartych w nich surowców krytycznych) zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Czynniki produkcji zostały należycie uwzględnione, a program nie będzie zachęcał do przedwczesnego złomowania zdalnych do użytku pojazdów. W szczególności, program wymaga, aby uprawniony zakład przetwarzania przetwarzał wszelkie ze złomowane samochody zgodnie z dyrektywą w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji (2000/53/WE), o czym świadczy świadectwo wymagane, aby uczestniczyć w programie. Ponadto środkowi towarzyszy działalność propagująca pozyskiwanie przez uprawnione zakłady przetwarzania części w celu ich ostatecznego ponownego wykorzystania i regeneracji.</i>

odpowiednich środków, lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń ¹⁹ do powietrza, wody lub gleby?	Przykład braku zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	Samochody napędzane silnikami spalinowymi emitują m.in. tlenek węgla (CO), cząstki stałe, tlenki azotu (NOx) oraz węglowodory niespalone. Biorąc pod uwagę typowe praktyki i wymogi regulacyjne w tej branży ²⁰ , Komisja prawdopodobnie nie uznałaby, że środek nie doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu zanieczyszczeń powietrza z podobnych względów jak te przedstawione w odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu.

Przykład 6: Nawadnianie gleb

Opis środka

Środek służy głównie przeprowadzeniu inwestycji w system nawadniania istniejący i eksploatowany w regionie X, aby przejść na korzystanie z wydajniejszych metod nawadniania i propagować bezpieczne ponowne używanie odzyskanej wody. Celem jest skompensowanie niedoboru wody w glebie w wyniku susz i w ten sposób przyczynienie się do adaptacji do zmiany klimatu, w szczególności w odniesieniu do upraw rolnych. Środkowi towarzyszyć będą działania służące propagowaniu i wspieraniu zrównoważonych praktyk rolniczych, w szczególności stosowanie bardziej zrównoważonych i wydajniejszych systemów nawadniania oraz wdrażanie naturalnych środków retencji wody, przechodzenie na uprawy i praktyki zarządzania, gdzie wymagana jest mniejsza ilość wody, oraz bardziej zrównoważone praktyki nawożenia.

Część I listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyn poważnych szkód”

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	Tak	Nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Zapewniono to, gdyż nowy system/sprzęt będzie energooszczędny, a zatem poziom emisji w ujęciu bezwzględny nie wzrośnie pomimo jego nieznacznego zwiększenia się na nawadnianym obszarze, lub z uwagi na fakt, że energia elektryczna wykorzystywana do zasilania sprzętu będzie energią wiatrową lub słoneczną. Nawadnianie może pośrednio ułatwić dalsze stosowanie praktyk rolniczych, które zagrażają funkcji gleb rolnych polegającej na pochłanianiu dwutlenku węgla lub nawet przeobrażają je w źródło emisji netto. Sensowne propagowanie i wspieranie

¹⁹ Zanieczyszczenie oznacza substancję, wibrację, ciepło, hałas, światło lub inny czynnik zanieczyszczający występujący w powietrzu, wodzie lub glebie, który może być szkodliwy dla zdrowia ludzi lub dla środowiska.

²⁰ Skład różni się w zależności od tego, czy dany silnik jest silnikiem benzynowym, czy też silnikiem Diesla. W rozporządzeniu (WE) nr 715/2007 (Euro 5 i 6) określono wartości dopuszczalne emisji dla samochodów osobowych dla zanieczyszczeń objętych przepisami, w szczególności tlenków azotu (NOx, tj. łącznych emisji NO i NO₂) na poziomie 80 mg/km.

			zrównoważonych praktyk rolniczych w ramach środka nie wskazuje na dalsze pogorszenie się w tym zakresie i powinno prowadzić do poprawy.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Środek nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Część 2 listy kontrolnej dotyczącej zasady „nie czyni poważnych szkód”

<i>Pytania</i>	<i>Nie</i>	<i>Uzasadnienie merytoryczne</i>
<i>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek przyczyni się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny klimat i przewidywany przyszły klimat, na sam środek lub na ludność bądź na przyrodę lub aktywa?</i>	X	Nie przewiduje się, by środek wywarł niekorzystny wpływ na adaptację do zmian klimatu z następujących powodów: <ul style="list-style-type: none"> - główna część środka przyczynia się w ograniczonym stopniu do poprawy odporności na skutki zmiany klimatu w perspektywie krótkoterminowej, ponieważ usprawnia nawadnianie bez zwiększonego poboru wody. Ten korzystny wpływ jest możliwy tylko pod warunkiem, że obecny i prognozowany stan części wód jest dobry (lub słusznie nie przewiduje się jego pogorszenia do stanu gorszego niż dobry według rzetelnych prognoz). W przeciwnym wypadku wartość poboru byłaby niezrównoważona, a inwestycja nie kwalifikowałaby się jako środek służący adaptacji do zmian klimatu (i byłaby wątpliwym środkiem służącym nieprawidłowej adaptacji), nawet jeśli nie pogarsza ogólnej sytuacji, gdyż wydłużyłaby okres użytkowania zasadniczo niezrównoważonej struktury. Środek zasadniczo kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 040 w załączniku do rozporządzenia w sprawie RRF ze współczynnikami zmiany klimatu na poziomie 40 %, ponieważ jest on środkiem służącym gospodarce wodnej, którego celem jest zarządzanie niedoborem wody pogarszającym się z uwagi na zagrożenia związane z klimatem, tj. susze; - propagowanie zrównoważonych praktyk rolniczych i naturalnych środków retencji wody kwalifikowałoby się natomiast do objęcia obszarem interwencji 037, w bezpośredni sposób wspierając cel, jakim jest adaptacja do zmian klimatu. Aby środek w całości kwalifikował się do objęcia go obszarem interwencji 037, obszar ten musiałby być dominujący lub przynajmniej dostatecznie przekonujący pod względem wielkości, skali i szczegółów.
<i>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</i> (i) <i>dobremu stanowi lub, dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</i> (ii) <i>dobremu stanowi środowiska wód morskich?</i>	X	Nie przewiduje się, by środek wywarł niekorzystny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Środek ma na celu usprawnienie zrównoważonego wykorzystywania zasobów wodnych, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie procesu przechodzenia przez rolników na uprawy i praktyki zarządzania, wymagające mniejszej ilości wody; wspieranie rolników przy wdrażaniu środków, które zwiększają zdolność gleby do retencji wody i przechowywanie wody na poziomie gospodarstwa; - wdrożenie systemu nawadniania, który pozwala na ponowne wykorzystanie wody zgodnie z ramową dyrektywą wodną i nie prowadzi do większego poboru wody. Środek będzie obejmował inwestycje w infrastrukturę, służące zapewnieniu możliwości bezpiecznego ponownego używania odzyskanej wody do celów rolniczych. Zrealizowanie tej inwestycji pozwoli wykorzystywać oczyszczone ścieki komunalne do nawadniania pobliskich pól uprawnych oraz przygotuje grunt pod stosowanie przepisów nowego rozporządzenia w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystywania wody (UE/2020/741);

		<ul style="list-style-type: none"> - inwestowanie w bardziej zrównoważone i wydajniejsze systemy nawadniania wymagające mniejszej ilości wody, takie jak nawadnianie miejscowe. Działania w tym zakresie przełożą się jednocześnie na zmniejszenie ilości składników odżywczych wyciekających do wód gruntowych, a także do pobliskich zbiorników wodnych; - jeżeli prowadzona działalność obejmuje pobór wody, właściwy organ musiał udzielić pozwolenia na pobór wody i określić warunki poboru wody, aby nie dopuścić do pogorszenia się stanu wód i aby zagwarantować, że odnośne zbiorniki wodne uzyskają dobry stan ilościowy (w przypadku wód gruntowych) lub dobry stan lub potencjał ekologiczny (w przypadku wód powierzchniowych) najpóźniej do 2027 r. zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej (2000/60/WE); - przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą w sprawie OOS, a wszystkie działania ograniczające ryzyko zostały zidentyfikowane i odzwierciedlone w strukturze środka (zob. strona X w RRP).
<p><i>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</i></p>	X	<p>Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzystanie z niezwykle wydajnego sprzętu pod względem zużycia energii lub sprzętu zasilanego energią pochodzącą z odnawialnych źródeł; - ograniczenie skali zjawiska odpływu składników odżywczych wskutek prowadzenia działalności rolniczej dzięki zainstalowaniu wydajniejszych systemów nawadniania (omówionych powyżej); - dzięki wsparciu rolników w procesie przechodzenia na uprawy i praktyki zarządzania, gdzie wymagana jest mniejsza ilość wody i zwiększona jest dostępność wody na poziomie gospodarstwa, na potrzeby nawadniania zużywana będzie mniejsza ilość wody; - wspieranie zrównoważonych praktyk rolniczych, co z kolei przełoży się na ograniczenie konieczności stosowania środków ochrony roślin i pozwoli zmniejszyć poziom zanieczyszczenia gleb.
<p><i>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</i></p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Środek nie będzie wywierał szkodliwego wpływu na różnorodność biologiczną i ekosystemy, ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z nawadnianiem objęte tym środkiem nie są zlokalizowane na terenach chronionych lub nie będą wywierały negatywnego wpływu na takie tereny, biorąc pod uwagę ich cele w zakresie ochrony. Podejmowanie niezbędnych działań zapobiegających ryzyku i ograniczających ryzyko, które zostały już odzwierciedlone w strukturze środka (zob. strona X w RRP) pozwoli uniknąć wszelkich przypadków niepokojenia gatunków lub wszelkiego negatywnego wpływu na siedliska położone poza takimi terenami, zarówno w trakcie budowy, jak i na etapie eksploatacji; - przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą w sprawie OOS, a wszystkie działania ograniczające ryzyko zostały zidentyfikowane i odzwierciedlone w strukturze środka (zob. s. X w RRP); - środek jest zgodny z wymogami dyrektyw siedliskowej i ptasiej; został on poddany ocenie, o której mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej (połączonej w tym konkretnym przypadku z oceną oddziaływania na środowisko), której wyniki wykluczyły możliwość wywarcia istotnego wpływu na obszary sieci Natura 2000; - dzięki wspieraniu zrównoważonych praktyk rolniczych będzie on z kolei wymagał mniejszej ilości środków ochrony roślin, zmniejszając tym samym negatywny wpływ na bioróżnorodność (owady, ptaki, życie w glebie) i może wiązać się z większą różnorodnością upraw, wspierając także bioróżnorodność.